

GÖTA HOVRÄTT
Avdelning 3

DOM
2006-09-05
Jönköping

Mål nr
B.1740-06
rotel 33

Sid 1 (20)

Aktbil. 47
B.1740/20.06
Göta hovrätt
20.06 - 09-05

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Eksjö tingsrätts dom den 9 juni 2006 i mål B 354-06, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 2)

Klagande och motpart (Åklagare)

Kammaråklagaren Erik Handmark
Åklagarkammaren i Jönköping
Lokal åklagare i Eksjö

Klagande och motpart (Tilltalad)

Carl EDDY Larsson, 660817-1952
Frihetsberövande: Häktad
Skyddad adressuppgift

Ombud och offentlig försvarare: advokaten Per Oehme
Brunnsgatan 5 B, 2 tr
611 32 Nyköping

SAKEN

grovt vållande till annans död m.m.

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten fastställer tingsrättens dom, varigenom dels Eddy Larsson döms enligt de av tingsrätten angivna lagrummen för grov misshandel, vållande till annan död, grovt brott, olaga frihetsberövande, olaga tvång, grovt brott, brott mot griftefrid och falskt larm, grovt brott, till fängelse tio (10) år, dels viss angiven egendom förklaras förverkad.

Eddy Larsson skall kvarbli i häkte till dess straffet får verkställas.

Vad tingsrätten har förordnat om beslag skall fortfarande gälla.

Dok.Id 32906

Postadress

Box 2223

550 02 Jönköping

Besöksadress

Hovrättstorget

Telefon

036-15 65 00

E-post: gota.hovratt@dom.se

www.gotahovratt.se

Telefax

036-15 65 36

Expeditionstid

måndag – fredag

09:00-12:00

13:00-15:00

Per Oehme tillerkänns ersättning av allmänna medel, efter rättelse av räknefel, med etthundraåttioniotusenåttahundrasextiotre (189 863) kr. Av beloppet avser 95 697 kr arbete, 40 965 kr tidsspillan, 15 228 kr utlägg och 37 973 kr mervärdesskatt.

Kostnaden i hovrätten för försvararen skall stanna på staten.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Eksjö tingsrätts dom den 9 juni 2006 i mål B 354-06, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 2)

Klagande och motpart (Åklagare)

Kammaråklagaren Erik Handmark
Åklagarkammaren i Jönköping
Lokal åklagare i Eksjö

Klagande och motpart (Tilltalad)

NIINA Katariina Äikiä, 750825-4906
Frihetsberövande: Häktad
Skyddad adressuppgift

Ombud och offentlig försvarare: advokaten Anders Berggren
Box 2218
550 02 Jönköping

SAKEN

grovt vållande till annans död m.m.

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten fastställer tingsrättens dom, varigenom Niina Äikiä döms enligt de av tingsrätten angivna lagrummen för grov misshandel, vållande till annans död, grovt brott, olaga frihetsberövande, olaga tvång, grovt brott, medhjälp till olaga tvång, grovt brott, brott mot griftefrid och falskt larm, grovt brott, till fängelse tio (10) år.

Niina Äikiä skall kvarbli i häkte till dess straffet får verkställas.

Anders Berggren tillerkänns ersättning av allmänna medel med etthundraåtton-
tusenetthundrasextiotre (118 163) kr. Av beloppet avser 92 610 kr arbete, 2 400 kr
utlägg och 23 153 kr mervärdesskatt.

Kostnaden i hovrätten för försvararen skall stanna på staten.

Sekretessen enligt 7 kap. 22 § sekretesslagen (1980:100) för uppgifter i den rättspsykiatriska undersökningen (aktbilaga 30), vilka har förebringats vid förhandling inom stängda dörrar, skall bestå i enlighet med bilaga A till protokoll 2006-08-11 i överstrukna delar. Detsamma gäller i fråga om uppgifterna i bilaga B till hovrättens dom.

YRKANDEN I HOVRÄTTEN

Åklagaren har yrkat att hovrätten skall döma Eddy Larsson och Niina Äikiä för mord i enlighet med åtalpunkt 1 i bilaga nr 1 till tingsrättens dom och i vart fall skärpa straffet för envar av dem.

Eddy Larsson har yrkat att hovrätten skall ogilla åtalen för grov misshandel, vållande till annans död, grovt brott, olaga frihetsberövande samt olaga tvång, grovt brott. Han har vidare yrkat att hovrätten i vart fall skall sätta ned fängelsestraffet.

Niina Äikiä har yrkat att hovrätten skall ogilla åtalet för vållande till annans död, grovt brott, och i allt fall sätta ned fängelsestraffet.

Part har bestritt motparts yrkande.

Åklagaren har beträffande det alternativa åtalet för vållande till annans död (åtalpunkten 1) förklarat att han gör gällande att ansvar för sådant vållande inträder redan med stöd av första och andra styckena av gärningsbeskrivningen i denna del, således även om sista stycket inte skulle befinnas styrkt.

Åklagaren har förtydligat åtalet under åtalpunkten 4 i bilaga nr 1 till tingsrättens dom på så sätt att han i sista stycket i gärningsbeskrivningen före orden "rätt och hänsynslöst" har tillfogat ordet "särskilt".

Vad gäller åtalpunkten 5 i bilaga nr 1 till tingsrättens dom har åklagaren förklarat att han gör gällande att det olaga frihetsberövandet bestått i att Eddy Larsson och Niina Äikiä berövat Bobby friheten genom att gemensamt och i samråd/samförstånd binda fast Bobby i sängen samt att det olaga tvånget bestått i att Bobby tvingats ligga fastbunden på det sätt som närmare anges i gärningsbeskrivningen.

HOVRÄTTENS DOMSKÄL

I enlighet med tingsrättens dom i ej överklagade delar har Eddy Larsson gjort sig skyldig till brott mot griftefrid samt falskt larm, grovt brott (åtalpunkterna 2 och 3) och Niina Äikiä till grov misshandel, olaga frihetsberövande, olaga tvång, grovt brott, medhjälp till olaga tvång, grovt brott, brott mot griftefrid samt falskt larm, grovt brott (åtalpunkterna 2, 3, 4, 5 och 6 jämförd med 7).

I hovrätten har samma skriftliga bevisning som vid tingsrätten lagts fram. Därjämte har lagts fram dels videoupptagningar med rekonstruktioner av gärningarna i åtalpunkterna 1, 4a), 5 och 6b), dels videoupptagningar av Niina Äikiä när hon vid vallning på Lovsjön pekar ut den plats där Bobby sänkts ned samt av sängar i ladan på den aktuella fastigheten. I hovrätten har det givits in en promemoria undertecknad den 21 augusti 2006 av kriminalinspektören Lars-Erik Furuskog, enligt vilken Eddy Larsson i anledning av influensa fick "Kucillana etycin" utskrivet på recept den 12 och den 19 januari 2006. Förnyade förhör har hållits med Niina Äikiä, Eddy Larsson, Fredrik Bäckström och Sven Christiansson. Förhören med Ulf Danielsson, Karin Edby, Peter Larsson och Pia Wikvist har lagts fram i hovrätten genom uppspelning av tingsrättens bandupptagningar medan förhören med Yvonne Bokor, Britt Glad, Bengt Johansson, Anette Lyck, Inger Uneback och Caroline Tholander har föredragits såsom de antecknats i tingsrättens dom.

Niina Äikiä har i hovrätten i allt väsentligt berättat detsamma som antecknats i tingsrättens dom, dock med följande tillägg och förtydliganden. Innan hon och Bobby flyttade till Skogslund, uttalade hennes mor att hon ansåg att Bobby skulle gå kvar i skolan i Stenungsund och att de skulle bo kvar i Stenungsund. I anledning av uttalandet frågade hon sin mor om denna ville ta hand om Bobby. Ibland talade Bobby om sex och sprit och detta började han med redan i Stenungsund. Hon har inte lätt för att bli arg. Hon har en förmåga att stänga av ljud och känslor och det hände att hon gjorde det när Bobby var besvärlig. Beträffande åtalpunkten 4 b) så befann de sig i köket när Bobby tejpades fast, varefter de förflyttade Bobby in i vardagsrummet. Vad gäller händelsen under åtalpunkten 5 hade Bobby bajs i kalsongerna redan när han

sattes på stolen. Det är möjligt att han bajsade mer när han satt på stolen. Dagen efter duschade hon av Bobby och hans ena öga var då igensvullet. Beträffande händelsen under åtalspunkten 1 var Bobby slapp och kall när de ledde in honom i huset, men han kunde röra på benen. När Eddy Larsson skulle skära loss tejpen från Bobby och hon själv skulle lossa på skärpet över magen fick hon inte upp det och Eddy Larsson fick därför även skära upp skärpet. Bobby var då slappare i kroppen än tidigare och han kunde inte gå själv, varför de fick bära honom upp till hans säng på övervåningen. Bobby hade en hopvikbar järnsäng som de bytte ut efter hans död. När hon skulle ge Bobby konstgjord andning, såg hon en godisbit som satt fast uppe i taket ovanför sängen.

Eddy Larsson har i allt väsentligt uppgivit detsamma som framgår av tingsrättens dom, dock med följande tillägg och förtydliganden. Vid det andra samtalet mellan honom och Niina Äikiä, som var strax efter det första samtalet, kom de att prata om SM-sex. För att få reda på vilka fantasier Niina Äikiä hade bad han henne skriva ned dem. Han gav inte några instruktioner om vad berättelsen skulle innehålla. Niina Äikiä berättade för honom att hon ville att han skulle skriva en berättelse om en fars sexuella övergrepp på en dotter, vilket han dock inte gjorde eftersom han tyckte att det var obehagligt. I deras sexuella relation var det han som var den dominante. I det vardagliga hade dock han och Niina Äikiä sina egna respektive områden som de skötte. Han tror att det var i slutet av juni som Niina Äikiä var hos honom för första gången. Hon besökte honom två gånger innan Bobby kom med. Bobby var en härlig kille med en stor personlighet. Han var lillgammal och ville bara göra "vuxna saker". Det var vanligt med ekotal från Bobby. I stort sett allt som sades kom tillbaka. Bobby kunde emellertid även själv komma på fraser. Bobby hade problem med balansen och brukade ramla och slå i saker, bl.a. i vedboden. När det var snö ute hände det att Bobby inte såg grenar på marken och trillade. Det var sådant som han fick blåmärken av. Bobby blev lugnare och tryggare i Skogslund och enligt uppgifter till honom hade Bobby det bra i skolan. Under hösten gav Niina Äikiä Bobby örfilar och knuffar. Han tyckte att det var hemskt och chockerande att se när Niina Äikiä slog sin son. Han försökte avstyra att sådana situationer skulle uppkomma genom att själv vara tillsammans med Bobby så mycket som möjligt. Det verkade som om Niina Äikiä inte

tålde att se Bobby och det kunde räcka att Bobby visade sig i fel rum. Situationen mellan Niina Äikiä och Bobby blev allt sämre under hösten. När Niina Äikiä var arg på Bobby gick det inte att få kontakt med henne, utan hon bara svor och sade "du skall få för alla dessa jävla år, du skall få för alla dessa jävla år". Niina Äikiä är i en annan värld när hon blir arg. Han har försökt att få Niina Äikiä att lugna ned sig och det hände att han svor för att få henne att sluta. När han gjorde det blev Niina Äikiä ändå mer arg på Bobby, vilket gjorde situationen svår. I december hade Bobby en lätt förkylning. Det var emellertid inte på grund av förkylningen utan på grund av blåmärken under ögonen som Bobby inte gick till skolan i december. Dessa blåmärken hade Bobby fått när han ramlat i trappan. Blåmärkena under ögonen satt i länge och de var inte borta ens när Bobby avled. Anledningen till att de fortsatte att hålla Bobby hemma från skolan även efter jul- och nyårshelgerna var i och för sig förklarliga skador som Bobby fått genom olyckshändelser. Han hade blåmärken på benen och armarna samt mindre blåmärken under ögonen. Han hade även brännskador som vätskade sig och skador på knäna. Såren på knäna vätskade sig och hans kläder fastnade i såren. De försökte därför hålla honom inomhus så att han kunde gå utan byxor. De hade varit på apoteket och fått råd om hur de skulle sköta såren. Eddy Larsson tillverkade skumgummiskydd med hål i som Bobby hade på sig under byxorna när han gick ut. Det skulle ha varit svårt att sköta om skadorna i skolan. Ytterligare en anledning till att de inte skickade Bobby till skolan var att denne inte ville gå dit. En annan bidragande orsak till att Bobby inte kom i väg till skolan var att han och Niina Äikiä drack rätt så mycket alkohol. Själv blev han sjuk efter nyår. Han hade ingen röst och hostade. Efter att han varit i kontakt med vårdcentralen fick han utskrivet medicin för luftvägssjukdom. Sådan medicin hämtade han ut två gånger på apoteket. Om medicinen blandades med alkohol så kunde den ge andningssvårigheter. Han tog det därför försiktigt med den. Bobby har inte fått något av den medicinen. Han har inte sett några tecken på att Bobby velat ta av någon medicin.

I fråga om de enskilda åtalpunkterna har Eddy Larsson i hovrätten gjort följande tillägg och förtydliganden. Det stämmer att det fanns ett fungerande elstängsel runt färhagen (åtalpunkten 4 a). Man får ett rött streck på huden om man är jordad och då vidrör stängslet. Att få ström i sig på detta sätt medför svår smärta. Han och Bobby

gick förbi stängslet 20 – 30 gånger per dag. Om det hade hänt något där när Eddy Larsson inte varit med så skulle Bobby ha sagt det, vilket han inte gjort. Han har inte sett någon skada eller förändring på Bobbys penis (åtaalspunkten 4 b). Däremot har han sett att förhuden hängde ned, vilket är vanligt hos barn. Niina Äikiä nämnde för honom att Bobbys penis såg svullen ut och de diskuterade därför om Bobby kommit i puberteten och hade börjat få stånd. De hade alltid en dammsugare framme i bostaden. De hanterade mycket ved inomhus och då hamnade spån och flis på golvet. När de städade så brukade de inte dammsuga hela huset på en gång. Bobby lekte mycket med dammsugaren. Det hände att han tog upp den till sitt rum och dammsög där. Bobby har vid flera tillfällen suttit bunden eller fasttejpade i en stol och blivit slagen av Niina Äikiä (åtaalspunkten 4 c). Det har skett två gånger i köket och fem eller sex gånger i vardagsrummet. Händelserna i köket inträffade före den med åtalet avsedda tiden. De andra tillfällena inträffade under denna tid. Vid fem eller sex av tillfällena tejpade Niina Äikiä fast Bobby. Hon slog inte med full kraft men Bobby fick röda märken. Han har ifrågasatt det hon gjort, vilket lett till att Niina Äikiä blivit ändå mer aggressiv mot Bobby. Första gången han såg Niina Äikiä binda Bobby var tidigt under hösten. Hon band honom då vid en stol med ett skärp från en morgonrock. Vid det tillfället droppade Niina Äikiä stearin på Bobby och slog honom med ett skärp. Han har aldrig hjälpt Niina Äikiä med att tejpa fast Bobby. Vid de tillfällen då Niina Äikiä tejpade Bobby var Bobby inte aggressiv och han varken viftade eller sparkade med armar eller ben. Han har aldrig sett Bobby fasttejpade vid en stol utomhus (åtaalspunkt 4 d). Vid tre tillfällen har Niina Äikiä tagit ut Bobby i snön, varav ett av tillfällena var den dag Bobby dog. Han har sett Niina Äikiä hålla Bobby i fötterna och dra ut honom över den höga tröskeln i hallen, varvid Bobby slagit huvudet i betonggolvet. Vid ett tillfälle, förutom den dag som Bobby dog, har han hjälpt till att bära ut Bobby. Vid det tillfället höll Niina Äikiä på att dra ut Bobby när han kom ned från övervåningen. Eftersom han tidigare sett Bobby dras med huvudet över tröskeln lyfte han Bobby över tröskeln och två eller tre meter ut i snön. Det var för Bobbys skull som han lyfte ut Bobby. När de kom ut gjorde varken han eller Niina Äikiä något mot Bobby. Efter någon minut hoppade Bobby upp och sprang in. Vid det andra tillfället hjälpte han inte till att bära ut Bobby. Niina Äikiä och Bobby var redan ute när han hörde att de bråkade. Niina Äikiä satt grensle över Bobby och de slog mot varandra. För att få något mellan Niina

Äikiä och Bobby satte han sin fot på Bobbys bröst. Händelsen när Niina Äikiä droppade stearin på Bobby (åtalspunkt 4 e) inträffade före det att Bobby var hemma från skolan. Bobby hade en annan säng i sitt rum än den som står där idag (åtalspunkten 5). Bobbys säng var i trä och dess placering gjorde att det inte var möjligt att tejpa fast någon i den. I bostadshuset finns ett draperi mellan köket och vardagsrummet (åtalspunkten 6). Om draperiet är fördraget så går det inte att se vad som sker i vardagsrummet. Den enda tratt som fanns på Skogslund var en stor dieseltratt som finns i vedboden. Den dag som Bobby dog (åtalspunkten 1) var det minusgrader ute och snön de kastade på Bobby var "lätt". När de kom in i huset efter det att Bobby sprungit in, hade han ett badlakan eller en filt omkring sig och han värmdes sig vid spisen. Bobby var på bra humör och lite uppspelt när han sprang, "studsade", upp till sitt rum efter det att han hade ätit. Bobby hade då kalsonger eller pyjamas på sig. Det var sista gången som han såg Bobby i livet. När han senare på kvällen kom upp till Bobbys rum så hade denne inte längre några kläder på sig. Han kände en smak av spyta när han gav Bobby konstgjord andning. När han och Niina Äikiä lämnat Bobbys rum sade Niina Äikiä att det var lika bra att det blev så här och att hon aldrig skulle ha blivit av med Bobby annars och att det var skönt att "fanskapet" var död. Det var Niina Äikiä som lade en godispåse i Bobbys rum och hon spred även ut ostbågar på golvet. Det var viktigt för henne att det såg ut som att Bobby hade varit där. Eddy Larsson har inte sett den tuggade apelsinbit som Niina Äikiä sade att hon hade plockat ut från Bobbys mun eller svalg och inte heller någon godisbit i taket. Anledningen till att de efter Bobbys död bytte ut dennes säng var att den såg hemsk ut. Det finns tre eldstäder med separata rökgångar i huset. De eldade inte i spisen som står i Bobbys rum under tiden denne och Niina Äikiä bodde i Skogslund. Den spisen saknar spjäll. Eddy Larsson vet inte om rökgångarna i huset är täta. Det hände att det rykte in när han tände i spisarna. De gifter som finns i huset är bl.a. råttgift samt medel mot flugor och myror.

Fredrik Bäckström har i hovrätten gjort följande tillägg och förtydliganden. Missfärgningarna på överarmarna och på bukens nedre del (nr 25, 34 och 49 i utlåtandet) hade ett utseende som talade för att de uppkom högst fyra dygn före dödsfallet. Skada nr 64 hade ett utseende som talade för att den uppkommit före

dödsfallet. Skadan på vänster fot (nr 65 i utlåtandet) kan ha uppkommit genom att Bobby har släpats upp för en trappa med en grov yta och ojämna kanter. Boskapsstängsel har enligt hans bedömning inte den strömstyrkan att de ger tydliga märken på huden. De såg inga elrelaterade skador på Bobby vid obduktionen. Det förhållandet att förhuden hängde ned medför inte att man kan dra den slutsatsen att detta utgör en skada, eftersom penisar kan se olika ut. Däremot utgör missfärgningen och svullnaden på penisen skador. De hittade ingen blödning på Bobbys penis. De hittade inte heller någon skada vid roten till penis eller vid ljumskarna. Det fanns inte någon vätska i lungorna. I obduktionsprotokollet anges att undersökningsfynden talar för att dödsorsaken har varit aspiration. I undersökningsfynden finns emellertid ingenting som konkurrerar med aspiration som dödsorsak. Det utesluter inte andra dödsorsaker. Till följd härav har angetts att "undersökningsfynden talar för att dödsorsaken har varit aspiration". Undersökningsfynden visade emellertid otvetydigt att Bobby hade aspirerat. Det var fråga om en massiv aspiration. Bobby hade material långt ut i lungorna. Det talar för att Bobby har andats och därigenom dragit in materialet i lungorna på detta sätt. Sambandet mellan medvetandesänkning och aspiration är starkt. En medvetandesänkning kan bero på olika orsaker och obduktionen ger inte svar på orsaken till medvetandesänkningen. En medvetandesänkning kan orsakas bl.a. av kraftig nedkylning, epilepsi, koloxidförgiftning, droger och alkohol. De undersökte Bobbys tunga för att se om det fanns någon bettskada som tydde på att han hade haft ett epileptiskt anfall. Bobby hade inga märken på tungan. Ett epileptiskt anfall behöver dock inte visa några spår vid en obduktion. Ett epilepsianfall kan komma när som helst. Alla personer kan få ett krampanfall. De flesta har dock en hög tröskel mot detta. Om tröskeln sänks så ökar risken för ett anfall. Ett sådant anfall medför generellt en medvetandesänkning och kan även leda till döden. Det är fullt möjligt att Bobby har fått ett epileptiskt anfall och aspirerat under tiden. Blod som hamnar mot hjärnans yta kan teoretisk ge upphov till epileptiska komplikationer. Risken för att skadan i Bobbys huvud skulle ha orsakat ett epileptiskt anfall är liten men inte utesluten. Med bolusdöd menas att man dör efter att ha satt något i halsen. Det är ofta fråga om dåligt tuggad mat som sätter sig vid stämbanden och täpper till. Detta kan leda till en medvetandesänkning. När man sätter i halsen och inte får någon luft alls så är det dock inte möjligt att aspirera. En

boluseffekt sent i förloppet är möjlig och kan då ha påskyndat händelseutvecklingen. Det fanns inte något i luftrören och inte heller några skador i svalget som tydde på att något hade suttit där. Koloxidförgiftning ger i typiska fall en ljusröd färg på blod. Vid obduktionen av Bobby fanns det inte någon sådan förändring. För att utesluta en sådan möjlighet måste det dock ske en analys. Medicinen Cocillana-Etyfin innehåller opiatier och kan ge en medvetandesänkning. De undersökte inte om den medicinen fanns i Bobby. Han är osäker på om förekomsten av medicinen Inderal ingår i den undersökning som är gjord. Bobbys skador på kroppen bedömdes inte vara allvarliga. De kan inte ha orsakat någon medvetandesänkning. En kropps extremiteter känns kalla vid en kärntemperatur på 32 grader. Det går inte att som vanlig person få den kärntemperaturen i kroppen på tjugo minuter. Man kan dock kännas kall i extremiteterna även om kärntemperaturen är normal.

Hovrätten gör följande bedömning

Åklagaren har yrkat att såväl Eddy Larsson som Niina Äikiä skall dömas för mord. Niina Äikiä har yrkat att åtalet för vållande till annans död skall ogillas och har i övrigt godtagit tingsrättens bedömning. Eddy Larsson har överklagat tingsrättens dom utom såvitt avser åtalen för brott mot giftefriden och falskt larm, grovt brott.

Hovrättens prövning i fråga om skuld för Niina Äikiä begränsar sig således till om hon gjort sig skyldig till mord eller grov misshandel i förening med vållande till annans död. I fråga om Eddy Larsson omfattar hovrättens prövning om han gjort sig skyldig till mord, grov misshandel, vållande till annans död, grovt brott, olaga frihetsberövande och olaga tvång, grovt brott.

Niina Äikiä har i hovrätten förnekat att hennes agerande lett fram till Bobbys död. Hon har gjort gällande att hon inte hade anledning att förvänta sig att Bobby skulle dö och att hon inte av oaktsamhet orsakat Bobbys död. Hon har också framhållit att det inte heller är uteslutet att Eddy Larsson ensam agerat mot Bobby på ett sätt som lett till dödsfallet. Eddy Larsson har förnekat att han gjort sig skyldig till de gärningar

som är föremål för prövning i hovrätten och har gjort gällande att Niina Äikiä ensam gjort sig skyldig till de övergrepp som kan ha förekommit.

Som tingsrätten anført är det av grundläggande betydelse i målet vilken tilltro som kan sättas till Eddy Larsson och Niina Äikiä och vilken tillförlitlighet deras uppgifter har. Vid bedömning av den frågan är det av avgörande betydelse vad utredningen i målet i övrigt visar.

I fråga om Eddy Larssons och Niina Äikiäs sexuella förhållanden finns det enligt hovrättens mening, i likhet med vad tingsrätten anført, inte anledning att göra annat uttalande än att det är klarlagt att Eddy Larsson har haft sadomasochistiska fantasier och att han även utövat sadomasochistiskt sex samt att Niina Äikiä har accepterat att delta i sexuella handlingar med sådan innebörd. Det är också klarlagt att Eddy Larsson, i vart fall i det sexuella förhållandet, varit den dominante av de två. Som tingsrätten uttalat finns det inget i målet som tyder på att Eddy Larssons sadomasochistiska läggning har varit inriktad på sexuella handlingar mot barn.

Under hösten 2005 flyttade Niina Äikiä och Bobby hem till Eddy Larssons bostad i Skogslund och Bobby började i Handskerydsskolan i början av oktober 2005. Av utredningen framgår vidare att Bobby var hemma från skolan från och med den 15 december 2005. Britt Glad, elevassistent vid Handskerydsskolan, har berättat att Bobby hade idrottsundervisning två gånger i veckan och bad en gång i veckan samt att hon var med i omklädningsrummet och i duschen och att hon endast vid ett tillfälle observerade att Bobby hade ett litet blåmärke på armen samt att hon inte såg några andra skador. Hon har vidare uppgett att hans mörkare hudfärg inte gjorde det svårt att se eventuella skador. Bobbys speciallärare vid Handskerydsskolan, Yvonne Bokor, har uppgett att hon vid ett badtillfälle såg att Bobby hade ett plåster på ena armen från en vaccinationsspruta men att hon i övrigt inte sett någon skada på Bobbys kropp samt att hon inte heller hört från andra i personalen att det skulle ha förekommit några skador på Bobbys kropp. Det har således inte framkommit något i målet som tyder på att Bobby under sin tid i Skogslund skulle ha några skador före den 15 december 2005. Inte heller finns det något i målet som tyder på att Bobby under sin tid i Stenungsund

skulle ha haft skador på sin kropp. Varken Bobbys läkare i Stenungsund, Karin Edby, eller Inger Uneback, vars familj fungerat som stödfamilj åt Bobby och Niina Äikiä under sju år, har iakttagit några fysiska skador på Bobby.

De uppgifter som Eddy Larsson och Niina Äikiä lämnat i hovrätten har i allt väsentligt stämt överens med de uppgifter som de lämnat i de rekonstruktioner som filmats och förevisats i hovrätten.

Niina Äikiä har även i hovrätten beskrivit vad som förekommit på ett mycket detaljerat sätt, även om hon varit torftig i sina uttryckssätt. I de rekonstruktionsfilmer som förevisats har Niina Äikiä lämnat en detaljerad beskrivning om händelserna och synes ha vinnlagt sig om att lämna korrekta uppgifter. Lika med tingsrätten anser hovrätten att hennes beskrivningar är av sådant slag att händelserna framstår som klart självupplevda och att hennes uppgifter om de var oriktiga skulle förutsätta att hon har en stor fabuleringsförmåga, något som inte kommit till uttryck vid huvudförhandlingen i hovrätten. I denna del har Eddy Larsson gjort gällande att Niina Äikiä har en livlig fantasi och bl.a. återopat essäer som Niina Äikiä nedtecknat. Niina Äikiä har uppgett att hon tecknade ned historierna på uppdrag av Eddy Larsson och för att vara honom till lags samt att han gav närmare detaljer om innehållet. Niina Äikiäs noteringar i fråga om nackdelar med Eddy Larsson där hon antecknat "sjuka fantasier" ger visst stöd för Niina Äikiäs uppgifter. Härtill kommer att vad som i övrigt framkommit i målet om Niina Äikiäs person enligt hovrättens mening inte ger stöd för att hon skulle ha någon särskilt utvecklad förmåga att fabulera.

Det här från Eddy Larssons sida gjorts gällande att Niina Äikiä är lättledd och påverkbar och att hon svarar det som hon tror att frågeställaren vill höra. I hovrätten har han hävdat att Niina Äikiäs uppgifter byggts upp genom att det i förhörssituationen har vuxit fram en förtroendefull relation mellan Niina Äikiä och förhørsledaren samt att ord har lagts i hennes mun genom ledande frågor. Enligt hovrättens bedömning finns det inte stöd för ett sådant antagande och inte heller hovrätten har fått uppfattningen att det som Niina Äikiä berättat är en inlärd historia.

När det gäller att avgöra trovärdigheten av de lämnade uppgifterna om att Bobby har utsatts för ett långdraget och omfattande våld, som Niina Äikiä berättat, eller om våldet, så som Eddy Larsson berättat, varit mer begränsat och i princip endast utövats av Niina Äikiä ensam saknar inte deras faktiska situation och relation betydelse. Därvid måste det beaktas att Niina Äikiä och Bobby under hösten 2005 flyttade hem till Eddy Larssons bostad och den gård han arrenderade. Angivna förhållanden talar i sig mot att Eddy Larsson i sitt eget hem enbart skulle ha haft rollen som iakttagare.

I sammanhanget har också, på de skäl som tingsrätten angett (sid. 52 i tingsrättens dom), självmålet Eddy Larssons och Niina Äikiäs agerande i samband med skolstarten vårterminen 2006 och i samband med och efter Bobbys död stor betydelse. Deras agerande vid undanskaffandet av kroppen är utstuderat och har innefattat så långtgående åtgärder att deras handlande inte kan ses som en förklarlig reaktion på vad som enligt Eddy Larsson hade förekommit med avseende på Bobby.

Av utlåtandet över den rättsmedicinska obduktionen och Fredrik Bäckströms uppgifter framgår att Bobby i livet hade åsamkats skador på överarmarna, bukens nedre del, låren, underbenen, ena foten, penisen, nacken och i anslutning till hjärnhinnan. Som tingsrätten anfört stöder skadorna vissa av Niina Äikiäs uppgifter om vad Bobby utsatts för och ger också stöd för antagandet att Bobby hållits hemma från skolan för att det inte skulle uppdagas att han hade utsatts för våld i hemmet och de ger också en förklaring till Eddy Larssons och Niina Äikiäs underlåtenhet att tillkalla polis eller ambulans efter Bobbys död.

På Skogslund beslagtogs den 15 februari 2006 två livremmar vilka undersökts av Statens kriminaltekniska laboratorium (SKL). Från det ena bältet togs prov från två ställen. Enligt SKL talar resultatet från DNA-undersökningen av dessa prov starkt för att blodet kommer från Bobby (grad +3) respektive med visshet för att blodet kommer från Bobby (grad +4). Beträffande det andra bältet undersöktes en urklippt fläck från bältet. I besudlingen på det bältet påvisades blod och enligt SKL talar resultatet från DNA-undersökningen av blodet med visshet för att blodet kommer från Bobby (grad +4). Beslag skedde även den 24 februari 2006 på Skogslund av en dammsugare

beträffande vilken SKL påvisat blodblod på insidan av kopplingsrörets mynning. Resultatet från DNA-undersökning av det blodet talar enligt SKL med visshet för att blodet kommer från Bobby (grad +4). Som tingsrätten anført stödjer fynden och resultaten av undersökningarna Niina Äikiäs uppgifter om att Bobby har blivit slagen med livrem och de ger ett mycket starkt stöd för hennes uppgifter om "dammsugarhändelsen".

På de skäl som tingsrätten sammanfattningsvis anført finner hovrätten att Niina Äikiäs uppgifter har stor tyngd (jfr. tingsrättens dom sid. 53). Lika med tingsrätten anser hovrätten att det inte har framkommit uppgifter som ger stöd för att anta att Niina Äikiä skulle ha lämnat oriktiga uppgifter för sin egen vinning.

Inte heller det förhållandet att Niina Äikiä uppgett att Bobby var kall på bröstet när hon påträffade honom död förtar trovärdigheten eller tillförlitligheten av hennes uppgifter. Lika med tingsrätten anser hovrätten att Niina Äikiäs uppgifter i allt väsentligt skall läggas till grund för bedömningen av åtalen.

Vad gäller åtalpunkterna 4 a) – 4 e), 5 och 6 gör hovrätten i fråga om Eddy Larssons skuld samt rubricering av gärningarna samma bedömning som tingsrätten.

Beträffande åtalpunkten 1 är det styrkt att Eddy Larsson handlat i enlighet med vad åklagaren påstått i gärningsbeskrivningen. Även beträffande Niina Äikiä är det utrett att hon handlat i enlighet med vad åklagaren påstått i gärningsbeskrivningen. Det är således klarlagt genom utredningen i målet att Bobby tvingats vara naken utomhus där han fått snö skottad över sig. Han har även fått sin rörelseförmåga inskränkt genom att Niina Äikiä suttit på honom och Eddy Larsson hållit sin fot på Bobbys bröstkorg. Därefter har Niina Äikiä och Eddy Larsson lett Bobby in i huset, varefter de tejpat fast Bobbys armar och ben vid en stol och även bundit fast Bobby med ett skärp över magen samt tejpat fast hans huvud ned mot ryggstödet på stolen. Slutligen har de burit Bobby till hans säng på ovanvåningen där de har lämnat honom utan tillsyn. Det är vidare utrett att Bobby vid det aktuella tillfället hållits utomhus under i vart fall 15 minuter samt att han avled samma kväll.

Åklagaren har gjort gällande att Eddy Larsson och Niina Äikiä har förorsakat Bobbys död genom nu angivna förfarande och dessutom genom sin underlåtenhet att kontrollera i vilket tillstånd Bobby befann sig i och kontakta läkare eller sjukvårdspersonal för att försäkra sig om att Bobby fick nödvändig vård.

Frågan är då om det är utrett dels att det är Eddy Larssons och Niina Äikiäs handlande och därpå följande underlåtenhet som har förorsakat Bobbys död, dels att de sålunda har berövat Bobby livet uppsåtligen eller av oaksamhet.

I det i målet åberopade rättsmedicinska utlåtandet uttalas att undersökningsfynden talar för att dödsorsaken har varit kvävning till följd av inandat maginnehåll (aspiration).

Enligt Fredrik Bäckström visar undersökningsfynden vid den rättsmedicinska obduktionen otvetydigt att Bobby aspirerat. Fredrik Bäckström har även uttalat att sambanden mellan medvetandesänkning och aspiration är starkt.

Även i hovrätten har det lagts fram teorier om att dödsorsaken inte skulle ha varit aspiration utan att Bobby har kvävts genom att han fått ett föremål i halsen och det har även antytts att antingen Eddy Larsson eller Niina Äikiä den andre ovetande kan ha berövat Bobby livet. Av förhöret med Fredrik Bäckström framgår att en person som sätter i halsen och inte får någon luft alls inte kan aspirera och i utredningen finns inte något stöd för annan bedömning än att dödsorsaken varit aspiration.

Det har därutöver gjorts gällande att Bobby kan ha varit medvetandesänkt till följd av att han fått ett epileptiskt anfall, att han blivit koloxidförgiftad eller att han tagit medicin.

I målet är det genom de uppgifter som Ulf Danielsson och Fredrik Bäckström lämnat utrett att nedkylning, särskilt i kombination med efterföljande uppvärmning, kan orsaka en medvetandesänkning. Som tingsrätten anført måste den behandling som Bobby varit utsatt för ha lett till ett akut kraftigt försvagat hälsotillstånd hos honom. Av detta förhållande och de uppgifter som Niina Äikiä lämnat om att de fick bära

Bobby uppför trappan och att han då var slapp i kroppen, kan inte annan slutsats dras än att Bobby var medvetandesänkt redan då han bars upp till sitt rum. Vad gäller påståendet om att medvetandesänkningen inte skulle vara en följd av den misshandel med efterföljande åtgärder som Bobby utsatts för av Eddy Larsson och Niina Äikiä utan att Bobbys medvetande i stället kommit att sänkas genom att han drabbats av ett epileptiskt anfall, gör hovrätten samma bedömning som tingsrätten (sid. 61 i tingsrättens dom). Med hänsyn till att Bobby var medvetandesänkt redan när han bars upp på övervåningen, att huset eldats med ved hela hösten och vintern utan att någon ådragit sig någon koloxidförgiftning samt att det inte framkommit några som helst tecken på att Bobby skulle ha varit koloxidförgiftad eller haft annan medicin i blodet än Alvedon vid dödsfallet, kan det hållas för visst att medvetandesänkningen orsakats av den behandling som Eddy Larsson och Niina Äikiä utsatt Bobby för.

Hovrätten gör således samma bedömning som tingsrätten, nämligen att Bobby har avlidit genom aspiration efter en medvetandesänkning som har orsakats av det våld och tvång som Eddy Larsson och Niina Äikiä utsatte Bobby för.

Åklagaren har gjort gällande att Eddy Larsson och Niina Äikiä skall dömas för mord och att de handlat med likgiltighetsuppsåt.

Eddy Larsson och Niina Äikiä har, så som tingsrätten anført, varit fullständigt likgiltiga inför Bobbys allmänna välbefinnande genom att utsätta honom för en rad grymma övergrepp. Detta i sig innebär emellertid inte att kravet på att de skall ha dels insett risken för att Bobby skulle avlida och dels varit likgiltiga till att deras handlande skulle få till följd att Bobby dog, är uppfyllt. Hovrätten gör i frågan om Eddy Larsson eller Niina Äikiä ställt sig likgiltiga inför Bobbys död till följd av övergreppen som han blev utsatt för, samma överväganden och bedömning som tingsrätten gjort (sid. 62-64 i tingsrättens dom). Åtalet för mord skall därför inte vinna bifall.

Lika med tingsrätten och på de skäl som tingsrätten angett (sid. 64 i tingsrättens dom) finner hovrätten utrett att Eddy Larsson och Niina Äikiä, på sätt närmare angetts i det föregående, uppsåtligen har utövat våld mot Bobby. Genom grov oaktsamhet har de

såväl därigenom som genom sin efterföljande underlåtenhet att kontrollera hans hälsotillstånd och kontakta läkare eller sjukvårdspersonal vållat hans död. Niina Äikiä har i hovrätten inte gjort gällande att hon är fri från ansvar på grund av nöd eller tvång. Det har inte framkommit någon omständighet som kan föranleda hovrätten att frångå tingsrättens bedömning i denna del (jfr. tingsrättens dom sid. 55-57).

På nu anförda skäl skall Eddy Larsson och Niina Äikiä, såvitt avser åtalpunkten 1, dömas för grov misshandel och vållande till annans död, grovt brott.

I fråga om påföljd gör hovrätten följande överväganden

Brotten har präglats av stor grymhet och har pågått i stort sett dagligen under cirka en månads tid och det är som tingsrätten anført svårt att föreställa sig fysiska eller psykiska övergrepp mot ett barn som kan vara mer hänsynslösa än de som Eddy Larsson och Niina Äikiä utsatt Bobby för. Bobby har varit helt utlämnad i deras våld och har under den aktuella tiden inte haft någon annan person att tillgå förutom Eddy Larsson och Niina Äikiä. Enligt vad Karin Edby omvitnat hade Bobby ingen som helst möjlighet att värja sig mot angrepp av vuxna utan han var helt försvarslös och skulle inte kunna tänka ut hur man skulle bete sig för att förhindra övergrepp. De brott som Eddy Larsson och Niina Äikiä har utsatt Bobby för har ett mycket högt straffvärde.

När det gäller frågan om påföljd för Eddy Larsson finns det inte skäl att frångå tingsrättens straffmätning.

I fråga om Niina Äikiä finns i hovrätten, förutom den i tingsrättens dom redovisade utredningen om Niina Äikiäs personliga förhållanden, ett rättspsykiatriskt utlåtande. Det rättspsykiatriska utlåtandet beträffande Niina Äikiä har utfärdats av professorn Anders Forsman och är daterat den 7 augusti 2006. Den rättspsykiatriska bedömningen som görs i utlåtandet är att Niina Äikiä inte har begått de åtalade gärningarna under påverkan av en allvarlig psykisk störning, att Niina Äikiä vid tiden för undersökningen inte hade en allvarlig psykisk störning och att det därmed inte finns förutsättningar att

överlämna Niina Äikiä till rättspsykiatrisk vård enligt 31 kap. 3 § brottsbalken. --- (se sekretessbelagd bilaga B) ---.

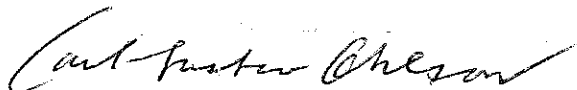
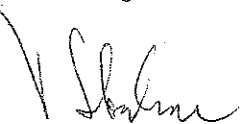
Det rättspsykiatriska utlåtandet utvisar inte att Niina Äikiäs personliga egenskaper är sådana att det kan komma i fråga att tillämpa bestämmelserna i 29 kap. 3 § första stycket 2 eller 3 brottsbalken om förmildrande omständigheter när straffvärdet bestäms. Det har vidare som tingsrätten anfört legat ett särskilt ansvar på Niina Äikiä som vårdnadshavare för Bobby att se till pojkens väl och ve. Inte heller beträffande Niina Äikiä föreligger därför skäl att frångå tingsrättens straffmätning.

Eddy Larsson och Niina Äikiä skall kvarbli i häkte till dess straffet får verkställas.

Skäl föreligger att sekretess för vissa uppgifter i det rättspsykiatriska utlåtandet beträffande Niina Äikiä skall bestå.

HUR MAN ÖVERKLAGAR; se bilaga C.

Överklagande senast den 3 oktober 2006.

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Tomas Stahre, hovrättsråden Carl-Gustav Ohlson och Maud Olander Blom (referent) samt nämndemännen Annelill Davidsson och Kenth Persson.

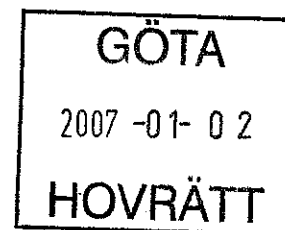
Enhälligt

AVRÄKNINGSUNDERLAG, se aktbil. 48-49.

PROTOKOLL
vid tillståndsprövning
DAG FÖR BESLUT
2006-12- 29
Stockholm

Aktbilaga 23
Mål nr B 3921-06
Avdelning 1

NÄRVARANDE JUSTITIERÅD

Lennander, Lundius och Calissendorff
✓ ✓

FÖREDRAGANDE OCH PROTOKOLLFÖRARE

Monica Ericsson

KLAGANDE

1. Carl EDDY Larsson, 660817-1952

Frihetsberövande: Häktad

Skyddad postadress

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Per Oehme

Advokatfirman Oehme

Brunnsgatan 5 B, 2 tr

611 32 Nyköping

2. NIINA Katariina Äikiä, 750825-4906

Frihetsberövande: Häktad

Skyddad postadress

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Anders Berggren
Jönköpings Advokatbyrå KB
Box 2218
550 02 Jönköping

MOTPART

Allmän åklagare

SAKEN

Grovt vållande till annans död m.m.

ÖVERKLAGADE AVGÖRANDET

Göta hovrätts dom den 5 september 2006 i mål B 1740-06

Målet föredras.

Högsta domstolen avslår Eddy Larssons begäran om ytterligare anstånd.

Högsta domstolen avslår Eddy Larssons yrkande om komplettering av förundersökningen samt Niina Äikiäs yrkande om komplettering av den rättspsykiatriska undersökningen.

Högsta domstolen finner inte skäl att meddela prövningstillstånd. Hovrättens dom står därmed fast.

För biträde åt Eddy Larsson i Högsta domstolen tillerkänns Per Oehme ersättning av allmänna medel med niotusensexhundrafyrtioåtta (9 648) kr, avseende arbete. Denna kostnad skall stanna på staten. I ersättningen ingår mervärdesskatt med 1 930 kr.

För biträde åt Niina Äikiä i Högsta domstolen tillerkänns Anders Berggren ersättning av allmänna medel med femtusenetthundrafyrtiofem (5 145) kr, avseende arbete. Denna kostnad skall stanna på staten. I ersättningen ingår mervärdesskatt med 1 029 kr.

Vad hovrätten förordnat om sekretess skall bestå.

Monica Ericsson

Föredraget 2006-12-28

Uppvisat och lämnat för expediering 2006-12-28

Gertrud Lennander

Fotokopiens överensstämmelse
med originalet intygas:

